

УДК 159.923-022.257

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2025.62.54-57>

Юлія САРБЕЙ, ст. викл.

ORCID ID: 0009-0004-0837-7221

e-mail: malushyulichka@gmail.com

Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, Україна

ЯКІСНІ КОМПОНЕНТИ ЦИНІЧНОСТІ В ОСІБ, ЩО ВИКОНУЮТЬ ОБОВ'ЯЗКИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Вступ. У статті наведено теоретико-методологічні підходи щодо вивчення моральності працівників екстремальних видів діяльності та виявів цинізму щодо оточення. Емпірично виявлено відмінності вияву якісних компонентів цинічності у військовослужбовцях Національної гвардії України, які мають різний рівень бойового досвіду. Правоохоронці, військовослужбовці, рятувальники та представники інших професій, беручи участь у бойових діях, зазнають значних моральних і фізичних навантажень. Вплив великої кількості стрес-чинників різної етимології може призводити до нервово-психічних розладів, психосоматичних захворювань, дезадаптивних форм поведінки, хронічної напруги, зниження продуктивності, емоційного стресу, що, своєю чергою, сприяє психоемоційному вигоранню особистості, порушенню її настанов і навіть вчиненню аморальних дій. Працівники екстремальних видів діяльності мають бути психічно здатними протистояти вигоранню, деформаціям і деструктивним впливам. Усе це актуалізує наукову потребу ретельного дослідження моральної сфери особистості, що виконує обов'язки в екстремальних і кризових умовах, а також розроблення дієвих методів нівелювання впливу негативних чинників професійної діяльності.

Методи. Теоретичні – аналіз і узагальнення наукової літератури щодо проблеми моральності та цинізму особистості, зокрема працівників професій в екстремальних умовах. Як емпіричний метод обрано тестування з використанням "Тесту-опитувальника якісних компонентів цинічності" (CIN-1).

Результати. Проведено теоретичний аналіз вітчизняних та іноземних літературних джерел із вивчення проблеми моральності та цинізму працівників екстремальних видів професій. Попри важливість теми, особливо в умовах широкомасштабних бойових дій в Україні, наукові дослідження вразили своєю обмеженістю в кількості напрацювань, що стосуються психологічного аспекту, який вивчається. Емпірично встановлено особливості вияву якісних компонентів цинічності у військовослужбовцях Національної гвардії України.

Висновки. Проведене психодіагностичне дослідження показало, що респонденти, які мають бойовий досвід, з більшою силою та насиченістю емоційних переживань сприймають факти й події, пов'язані із цинізмом, ніж досліджувані без бойового досвіду. Респонденти, які мають бойовий досвід, мають вищий рівень вияву цинічності в поведінці правоохоронців, ніж ті, що не брали участі в бойових діях. Досліджувані, що не мають бойового досвіду, більше схильні до аналізу інформації, розмірковування та судження щодо цинічності. Досліджувані в обох групах виявились подібними за вираженістю настановного компонента і сприйманням інформації щодо цинічності, яка з'являється в їхньому житті. Перспективи подальшого дослідження передбачаються у вивченні особливостей вияву цинічності представників екстремальних професій у гендерному ракурсі та пошуку методів нівелювання шкідливих виявів цинізму особистістю.

Ключові слова: військовослужбовці, учасники бойових дій, правоохоронці, цинізм, поліцейські.

Вступ

Однією з найбільш важливих проблем, що досліджуються сьогодні у психології професій, які пов'язані з психоемоційними перевантаженнями, є питання психологічних змін в особистості при виконанні службових обов'язків в екстремальному середовищі. Кризові умови й участь у бойових діях впливають на емоційний стан, здоров'я і життєдіяльність фахівців та успішність проходження ними служби.

Правоохоронці, військовослужбовці, рятувальники й представники інших професійних груп, які стикаються з великими моральними й фізичними навантаженнями, повинні володіти витривалістю, фізичним і психічним здоров'ям, здатністю протистояти вигоранню, деформаціям і деструкціям. Однак зі збільшенням терміну служби ці показники знижуються. Вплив значної кількості різних стрес-чинників може викликати нервово-психічні порушення, психосоматичні захворювання, дезадаптивні форми поведінки, хронічну напруженість, зниження ефективності діяльності, емоційний стрес, що може спричинити вигорання особистості та порушення її моральної сфери й настанов (Клименко, 2014).

Як зазначає Р. Павелків, моральна сфера – складний конструкт людської психіки та поведінки, в основі якого є унікальне утворення, що отримало назву *моральної свідомості*, яка забезпечує розуміння і прийняття моральних законів та організацію особистістю відповідно до них власної поведінки. Моральна свідомість є культурологічним і психологічним феноменом, який виступає важливим складником суспільного та індивідуального буття

людини. Вона є одним із компонентів свідомості, що відображає ступінь асиміляції особистістю суспільної моралі, засвоєння, інтерпретації, а також розвитку людиною моральних принципів (Павелків, 2009).

Стресогенні фактори, своєю чергою, можуть викликати порушення в міжособистісній взаємодії індивіда з оточенням, що зазвичай виявляється у зневажливому ставленні, недовірі та неприйнятті позиції інших людей, зухвалому й цинічному ставленні до інших та етичних і моральних норм, скептицизмі, безпринципності, безсоромності й нахабності.

Часто цинізм сприймається як негативний феномен, однак він також може слугувати засобом захисту й самозбереження особистості в умовах постійного стресу та невизначеності. У такому контексті цинізм набуває подвійного значення: з одного боку, він є формою соціального протесту й самозахисту від впливу деструктивних явищ, а з іншого – може сприяти емоційному відчуженню та посиленню негативних настанов. Водночас захисні механізми особистості є важливими інструментами збереження психологічного балансу, однак їхній зв'язок із рівнем цинізму залишається малодослідженим (Атрошенко, 2024).

Цинізм може домінувати у світогляді ветеранів бойових дій, особливо тих, хто бореться з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР), що характеризується надобережливостю і хронічним хворобливим очікуванням загроз (Todd et al., 2015)

Однак, незважаючи на актуальність цієї проблеми, варто зазначити недостатню її розробленість і дослідженість, які б спеціально фокусувалися на вивченні

цінності, зокрема природи її виникнення, структури й особливостей вияву.

Мета дослідження – установити особливості вияву якісних компонентів цінності військовослужбовців Національної гвардії, які мають різний рівень бойового досвіду.

Огляд літератури. У сучасній психології існує загальне розуміння цинізму як певного переконання людини щодо себе і ставлення до соціального й фізичного оточення. Багато авторів вважають, що це переконання відображає негативне ставлення до людської природи (Dean et al., 1998; Kruger, & Gilovich, 1999; Abraham, 2000; Turner, & Valentine, 2001; Tokgoz, & Yilmaz, 2008).

Поняття "цинізм" утворене від назви давньогрецької філософської школи кініків (циніків), представники якої (Антисфен, Діоген Синопський, Кратет) проповідували зневажливі погляди на загальноприйняті моральні норми й цінності, які не мали, на їхню думку, доцільності. Згодом цинізмом стали називати особистісну позицію, що заперечує значущість громадської думки й сорому. Він характерний для людей, які домагаються своїх цілей будь-яким, навіть аморальним способом. Цинік зазвичай демонструє аморальність. Цинізм розглядається як властивість особистості, яка виражає неприйняття позиції іншої людини, суспільства, що виявляється через специфічну зневагу, неприйняття, недовіру тощо (Топалова, 2012).

У сучасній психології чимало досліджень спрямовано на вияв тенденцій і закономірностей використання різних форм психологічного захисту, їхнього зв'язку з індивідуально-особистісними властивостями людини. Виявлено, що захисти мають зв'язок із різними формами агресії, рівнем емоційного інтелекту, цинізму, адаптивності, життєстійкості, копінг-стратегіями, самооцінкою тощо (Cramer, 2015; McWilliams, 2011).

Також існує думка про те, що цинізм є виявом роботи захисних механізмів особистості. Захисна поведінка, як вважають деякі автори, дозволяє людині захиститися від тих проблем, які вона не може розв'язати, зняти тривогу від загрозливих подій, уникнути загрозливої реальності, іноді перетворювати цю загрозу (Богач, & Кіршо, 2018).

Цинічне ставлення містить переконання, що суспільство не приносить людям нічого, окрім шкоди, що окремі люди, групи та інститути є ворожими, егоїстичними, владними та пригнічують своїх членів. Цинік негативно ставиться до людської природи, вважає, що влада корислива, дискримінує певні групи людей, не довіряє соціальним інститутам та ігнорує етику заради досягнень.

С. Вайс вважає, що наше ставлення до цинізму неоднозначне: з одного боку, ми засуджуємо його як недолік характеру й тенденцію, що підриває політичне й суспільне життя; з іншого боку, нас часто вражає удаваний реалізм і чесність циніка. На думку авторки, треба знайти підхід до опису цинізму, який зможе пояснити як його привабливість, так і неприязнь до нього (Vice, 2011).

Дж. Сноу розробив шкалу самозвітів для вимірювання цинізму й виявив зв'язок між цинізмом та етичними позиціями, загальнолюдськими цінностями й життєвою позицією. У результаті емпіричних досліджень цинізму було виявлено його слабку позитивну кореляцію з тривогою, депресією, тривожністю й вразливістю, а також сильну позитивну кореляцію між цинізмом і ворожістю, дратівливістю, образою і підозрілістю. Негативні кореляції були виявлені між цинізмом і міжособистісною довірою, сприйнятливістю, товариськістю та чесністю. Крім цих показників, цинізм був негативно пов'язаний із безпосередністю шанобливості, вираженням позитивних емоцій, дружелюбністю, альтруїзмом, енергійністю, чуйністю, естетичністю, прагненням до спілкування і самодисципліною.

Також цинізм слабо пов'язаний зі злісною ворожістю і невразністю: циніки зовні дуже доброзичливі, але внутрішньо сумніваються в щирості добрих намірів інших. Крім того, підтверджено, що цинічні люди вважають соціальні, політичні й релігійні цінності корисливими, але не виключають можливості існування альтернативних, прийнятних для них цінностей. Показано, що високий рівень цинізму є свідченням того, що людина не здатна до тісних особистих стосунків і не схильна піклуватися про добробут свого соціального статусу (Snow, 1995).

О. Саннікова запропонувала модель, що є корисною для аналізу особистості професіонала й дозволяє упорядкувати безліч властивостей особистості та визначити підходи до дослідження її індивідуального становлення і розвитку. Авторка вважає, що в професійній діяльності відбувається специфічна функціональна й конституціональна зміна, розвиток, трансформація загальнопсихологічної структури особистості та формування особистості саме професіонала, тобто при набутті життєвого досвіду людина розширює, змінює та формує оновлений світогляд і ставлення до дійсності (Саннікова, 2013).

В. Русанов указує, що внаслідок тривалого впливу екстремальних стресових чинників, пов'язаних із роботою в умовах підвищеної небезпеки, інтенсивного емоційного навантаження, обмежених ресурсів і морально-етичних викликів, що притаманні медичній практиці під час воєнних дій, виникає синдром емоційного вигорання. Він характеризується хронічним емоційним і фізичним виснаженням, цинізмом, який виявляється як негативне або дистанційоване ставлення до роботи або людей, з якими взаємодіє особа (Русанов, 2024).

Згідно з моделлю, запропонованою О. Санніковою, особистість розглядається як макросистема, що складається з різнорівневих, взаємосюжних (взаємнених) підсистем, що мають специфічні характеристики. Виділено такі рівні: перший – формально-динамічний; другий – змістовно-особистісний і третій рівень, умовно названий соціально-імперативним (від лат. *imperativus* – наказовий, безумовний), який містить клас характеристик, спричинений включенням особистості в різноманітні суспільні, соціальні зв'язки та впливом реального соціального середовища, соціальних норм, культурних традицій тощо. На соціально-імперативному рівні показниками наведених підсистем обрано компоненти психічного феномена, що відображають проєкції (вимоги) культури, професії, соціального середовища, тут міститься "ядро" цинізму (Саннікова, 2013).

Тому можна передбачити, що в суворих екстремальних умовах виконання службових обов'язків психіка індивіда набуває глибоких змін, які є засобом адаптації та збереження життя і здоров'я. Такі зміни можуть поліпшити або погіршити взаємовідносини із зовнішнім світом.

Методи

Методами дослідження стали аналіз та узагальнення наукової літератури щодо проблеми моральності й цинізму особистості, зокрема працівників професій в екстремальних умовах. Як емпіричний метод обрано тестування з використанням "Тесту-опитувальника якісних компонентів цинічності" (CIN-1).

О. Саннікова та І. Топалова вказують, що стимульний матеріал остаточного варіанта оригінального "Тесту-опитувальника якісних компонентів цинічності" (CIN-1) містить 40 запитань (по 10 на кожен показник). Структура методики містить: письмову інструкцію; перелік запитань; розроблений бланк, на якому передбачено чотири варіанти відповіді на кожне запитання; "ключі" для оброблення отриманих даних. Обчислення

індивідуальних оцінок за кожним із показників (компонентів) полягає в підсумовуванні набраних балів за кожним з індикаторів. Максимально висока оцінка за кожним показником становить 40 балів, мінімальна – 0 балів. Однак при проведенні психодіагностичного дослідження у респондентів часто виникало питання з приводу того, що передбачені чотири варіанти відповідей не надають можливості обрахувати отримані результати від мінімальних 0 до максимальних 40 балів. Тому в бланках було

запропоновано такі варіанти відповідей: 0, 1, 2, 3, 4 (Саннікова, & Топалова, 2015).

Досліджуваними були 143 військовослужбовці Національної гвардії України (НГУ) чоловічої статі віком від 25 до 45 років, з них 61 брали участь у бойових діях і 82 не мали бойового досвіду.

Результати

Результати вивчення якісних компонентів цинічності у військовослужбовців НГУ з різним рівнем бойового досвіду подано в табл. 1.

Таблиця 1

Показники вияву якісних компонентів цинічності військовослужбовців НГУ з різним рівнем бойового досвіду (M±m)

Шкала	Перша група (з бойовим досвідом)	Друга група (без бойового досвіду)	t	p
CiUsts – настановний компонент цинічності	24,73 ± 0,54	26,11 ± 0,65	1,63	–
CiEks – емоційний (афективний) компонент	32,44 ± 0,59	30,07 ± 0,52	3,01	0,01
CiKks – когнітивний компонент	23,52 ± 0,61	25,36 ± 0,53	2,28	0,05
CiKos – конативний (поведінковий) компонент	33,18 ± 0,57	31,12 ± 0,55	2,60	0,01

Результати проведеного дослідження показали, що не було встановлено вірогідних відмінностей між першою та другою групами досліджуваних за шкалою "CiUsts – настановний компонент цинічності", за якою показники, відповідно, становили 24,735 ± 0,54 та 26,11 ± 0,65. Відповідно до нормативів тесту, з урахуванням довірчих інтервалів показники в обох групах свідчать про наявність настановного компонента цинічності на середньому рівні. Отже, досліджуваним в обох групах притаманне загальне сприйняття цинічності на середньому рівні.

За шкалою "CiEks – емоційний (афективний) компонент" показник у першій групі становив 32,44 ± 0,59, у другій групі – 30,07 ± 0,52. Показник у першій групі вірогідно вище показника, отриманого у другій групі при $t = 3,01$, $p \leq 0,01$. Це свідчить про те, що військовослужбовцям НГУ, які мають бойовий досвід, більшою мірою, ніж досліджуваним без бойового досвіду, притаманний високий рівень сили q насиченості емоційних переживань, пов'язаних з цинізмом.

За шкалою "CiKks – когнітивний компонент" показник у другій групі вірогідно більше показника, отриманого в першій групі (23,52 ± 0,61 та 25,36 ± 0,53, відповідно, при $t = 2,28$, $p \leq 0,05$). Це вказує на те, що досліджуваним без бойового досвіду притаманні розмірковування та судження щодо цинічності.

За шкалою "CiKos – конативний (поведінковий) компонент" показник у першій групі (33,18 ± 0,57) вірогідно вище показника, отриманого у другій групі (31,12 ± 0,55 при $t = 2,60$, $p \leq 0,01$). Це вказує на вищий рівень вияву цинічності в поведінці військовослужбовців НГУ, які мають бойовий досвід, ніж у тих, що не брали участі в бойових діях.

Дискусія і висновки

Отже, було встановлено особливості вияву якісних компонентів цинічності у військовослужбовців НГУ гвардії з різним рівнем бойового досвіду. Порівняння результатів двох вибірок свідчить про те, що досліджувані в обох групах виявились подібними за вираженістю настановного компонента і сприйманням інформації щодо цинічності, яка з'являється в їхньому житті. Досліджувані, що мають бойовий досвід, з більшою силою та насиченістю емоційних переживань сприймають факти й події, пов'язані із цинізмом, ніж досліджувані без бойового досвіду. Респонденти, які мають бойовий досвід, мають вищий рівень вияву цинічності в поведінці, ніж ті, що не брали участі в бойових діях. Досліджувані, що не мають бойового досвіду, більше схильні до аналізу інформації,

розмірковування та судження щодо цинічності. Отримані результати дослідження спонукають до подальшого всебічного дослідження особливостей цинізму в гендерному ракурсі й пошуку методів нівелювання шкідливих виявів цинізму особистістю.

Список використаних джерел

- Атрошенко, В. (2024). Рівень цинізму та механізми психологічного захисту: взаємозв'язок і адаптивні стратегії. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, 16(2), 3–12. <https://doi.org/10.15421/352441>
- Богаць, О. В., & Кіршо, С. М. (2018). Механізми психологічного захисту як чинник здоров'язбереження студентів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 152(2), 36–39.
- Клименко, Н. Г. (2014). Роль і місце жінки-військовослужбовця в Україні. *Економіка та держава*, 5, 116–119.
- Павелків, Р. В. (2009). *Феноменологія морального розвитку особистості: детермінація, механізми, генезис*. Волинські обереги.
- Саннікова, О. П. (2013). Макроструктура особистості: психологічний опис. *Наука і освіта*, 7, 7–12.
- Саннікова, О. П., & Топалова, І. П. (2015). Психодіагностика компонентів цинічності. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*, 3, 54–63.
- Топалова, І. П. (2012). Механізми психологічного захисту осіб з високим та низьким рівнем цинізму. *Науково-практичний журнал Південноукраїнського Національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*, 6, 201–205.
- Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, social, and general psychology monographs*, 126(3), 269.
- Cramer, P. (2015). Defense mechanisms: 40 years of empirical research. *Journal of Personality Assessment*, 97(2), 114–122. <https://doi.org/10.1080/00223891.2014.947997>
- Dean, Jr. J. W., Brandes, P., & Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *Academy of Management review*, 23(2), 341–352.
- Kruger, J., & Gilovich, T. (1999). "Naive cynicism" in everyday theories of responsibility assessment: On biased assumptions of bias. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(5), 743. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.5.743>
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process*. Guilford Press.
- Snow, J. (1995). *The correlates and psychometric properties of a scale of cynicism* [Doctoral dissertation, University of Maryland, Baltimore County].
- Todd, R. M., MacDonald, M. J., Sedge, P., Robertson, A., Jetly, R., Taylor, M. J., & Pang, E. W. (2015). Soldiers with posttraumatic stress disorder see a world full of threat: magnetoencephalography reveals enhanced tuning to combat-related cues. *Biological psychiatry*, 78(12), 821–829.
- Tokgoz, N., & Yilmaz, H. (2008). Organizational cynicism: an investigation on hotel organizations in Eskisehir and Alanya. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 8(2), 282–305.
- Turner, J. H., & Valentine, S. R. (2001). Cynicism as a fundamental dimension of moral decision-making: A scale development. *Journal of Business Ethics*, 34, 123–136. <https://doi.org/10.1023/A:1012268705059>
- Vice, S. (2011). Cynicism and morality. *Ethical Theory and Moral Practice*, 14, 169–184. <https://doi.org/10.1007/s10677-010-9250-y>
- Русанов, В. (2024). Професійне вигорання медичних працівників в умовах війни: історичний аналіз, сучасні дослідження та авторське визначення. *Психосоматична медицина та загальна практика*, 9(3). <https://doi.org/10.26766/PMGP.V9I3.529>

References

- Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, social, and general psychology monographs*, 126(3), 269.
- Atroshenko, V. (2024). Level of cynicism and mechanisms of psychological protection: relationship and adaptive strategies. *Philosophy and political science in the context of modern culture*, 16(2), 3–12 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15421/352441>
- Bogach, O. V., & Kirsho, S. M. (2018). Mechanisms of psychological protection as a factor in preserving students' health. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 152(2), 36–39 [in Ukrainian].
- Cramer, P. (2015). Defense mechanisms: 40 years of empirical research. *Journal of Personality Assessment*, 97(2), 114–122. <https://doi.org/10.1080/00223891.2014.947997>
- Dean, Jr. J. W., Brandes, P., & Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *Academy of Management review*, 23(2), 341–352.
- Klymenko, N. G. (2014). The role and place of a female military serviceman in Ukraine. *Economy and State*, 5, 116–119 [in Ukrainian].
- Kruger, J., & Gilovich, T. (1999). "Naive cynicism" in everyday theories of responsibility assessment: On biased assumptions of bias. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(5), 743. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.5.743>
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process*. Guilford Press.
- Pavelkiv, R. V. (2009). *Phenomenology of moral development of the personality: determination, mechanisms, genesis*. Volynski oberegi [in Ukrainian].
- Rusanov, V. (2024). Burnout in medical professionals in wartime: historical analysis, modern research, and author's definition. *Psychosomatic Medicine and General Practice*, 9(3) [in Ukrainian]. DOI: 10.26766/PMGP.V9I3.529
- Sannikova, O. P. (2013). Macrostructure of the personality: psychological description. *Science and Education*, 7, 7–12 [in Ukrainian].
- Sannikova, O. P., & Topalova, I. P. (2015). Psychodiagnostics of cynicism components. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian* [in Ukrainian].
- Snow, J. (1995). *The correlates and psychometric properties of a scale of cynicism* [Doctoral dissertation, University of Maryland, Baltimore County].
- Todd, R. M., MacDonald, M. J., Sedge, P., Robertson, A., Jetly, R., Taylor, M. J., & Pang, E. W. (2015). Soldiers with posttraumatic stress disorder see a world full of threat: magnetoencephalography reveals enhanced tuning to combat-related cues. *Biological psychiatry*, 78(12), 821–829.
- Tokgoz, N., & Yilmaz, H. (2008). Organizational cynicism: an investigation on hotel organizations in Eskisehir and Alanya. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 8(2), 282–305.
- Topalova, I.P. (2021). Mechanisms of psychological protection of individuals with high and low levels of cynicism. *Scientific and Practical Journal South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky*, 6, 201–205 [in Ukrainian].
- Turner, J. H., & Valentine, S. R. (2001). Cynicism as a fundamental dimension of moral decision-making: A scale development. *Journal of Business Ethics*, 34, 123–136. <https://doi.org/10.1023/A:1012268705059>
- Vice, S. (2011). Cynicism and morality. *Ethical Theory and Moral Practice*, 14, 169–184. <https://doi.org/10.1007/s10677-010-9250-y>

Отримано редакцією журналу / Received: 01.05.25

Прорецензовано / Revised: 07.05.25

Схвалено до друку / Accepted: 09.05.25

Yulia SARBEY, Senior Lecturer

ORCID ID 0009-0004-0837-7221

e-mail: malushyulichka@gmail.com

Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine

QUALITATIVE COMPONENTS OF CYNICISM IN INDIVIDUALS PERFORMING DUTIES UNDER EXTREME CONDITIONS

Background. The article presents theoretical and methodological approaches to the study of morality among professionals engaged in extreme occupations and manifestations of cynicism in their interactions with others. Empirical data highlight the differences in the expression of qualitative components of cynicism among service personnel of the National Guard of Ukraine with varying levels of combat experience. Law enforcement officers, military personnel, emergency responders, and other professionals involved in combat operations are subject to intense moral and physical strain. The impact of numerous stressors of various origins can result in neuropsychological disorders, psychosomatic illnesses, maladaptive behaviours, chronic tension, decreased productivity, and emotional stress. These effects, in turn, contribute to emotional burnout, disruption of moral attitudes, and in some cases, immoral behaviour. Individuals in high-risk professions must be psychologically resilient to withstand burnout, cognitive distortion, and destructive influences. These realities underscore the scientific necessity for thorough examination of the moral domain of individuals operating in extreme and crisis conditions, as well as the development of effective methods to mitigate the negative effects of professional stressors.

Methods. Theoretical methods included analysis and generalisation of academic literature addressing morality and cynicism in individuals, particularly those working under extreme conditions. The empirical method employed was testing using the "CIN-1 Questionnaire for Qualitative Components of Cynicism."

Results. A theoretical review was conducted of domestic and international literature on the study of morality and cynicism in professionals working in high-risk occupations. Despite the relevance of the topic – especially in the context of large-scale combat actions in Ukraine – the volume of scientific work exploring its psychological aspects remains limited. The empirical study revealed distinct patterns in the manifestation of qualitative components of cynicism among service personnel of the National Guard of Ukraine.

Conclusions. The psychodiagnostic study demonstrated that respondents with combat experience perceive events and phenomena related to cynicism with greater emotional intensity and saturation compared to those without such experience. Respondents with combat experience exhibited a higher level of cynical behavioural tendencies, particularly in relation to law enforcement practices, than their non-combat counterparts. Individuals without combat experience were more inclined to analyse, reflect, and form judgments regarding cynicism. However, both groups showed similar levels of attitudinal components and perception of cynical information encountered in their lives. Future research perspectives include examining the gender-specific expression of cynicism among professionals in extreme occupations and developing strategies for mitigating its harmful effects on personality.

Keywords: military personnel, combatants, law enforcement officers, cynicism, police officers.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.